

AKDENİZ BÖLGESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

BÖLGENİN YURDUMUZDAKİ YERİ VE SINIRLARI:

Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden biri olan Akdeniz Bölgesi, ülkemizin güneyinde bulunmakta olup 118.200 km² lik bir alan yayılır ve Türkiye yüzeyinin %15'ini kapsar. Bölgenin kuzeyinde İç Anadolu Bölgesi, kuzey-doğusunda Doğu Anadolu Bölgesi, doğusunda Güneydoğu Anadolu Bölgesi, batısında Ege Bölgesi ve güneyinde ise adını almış olduğu Akdeniz bulunmaktadır. (Bkz. Harita –2) Bölge Akdeniz boyunca şerit gibi uzanır. Genişliği 120-180 km. arasında değişen batı ucu, Marmaris'in güney kıyılarından başlar. Kuzeye, güneye ve tekrar kuzeye "v" ler çizerek Güneydoğu Anadolu Bölgesine ulaşır ve Kilis dolaylarında Suriye sınırına dayanır. Sınır Yayladağı'nın güneyinde, Akdeniz'de son bulur. (Bkz Harita 1-2)

YER ŞEKİLLERİ:

Kıyıları, Ege Bölgesi gibi çok girintili çıkıntılı değildir. Geniş üç girinti, Antalya, İskenderun ve Mersin körfezlerini oluşturur. Büyük çıkıntılar ise Teke ve Taşeli Yörelere'dir. Kıyıdan sonra batıda ve doğuda genişleyerek Antalya Ovası, Çukurova ve Amik Ovaları'nı oluşturan düzlükler başlar. Düzlüklerin yerini kıyıya paralel olarak uzanan Toros Sıradağları alır. Sıradağ olmasına karşılık Toroslar üç Bölümde incelenir.

- a. Güneydoğu Toroslar: Hakkari'den başlar güneydoğuya kıvrılarak Amanos Dağları ile Kıbrıs'a uzanır. Ortalama yükseklik 3-4 bin metredir. Başlıca Büyük yükselteler Büyük Ağrı Dağı, Karadağ, Sat Dağı, Cilo Dağı, Nemrut Dağı'dır.
- b. Orta Toroslar: Taşeli yaylası ile Uzunyayla arasında dağ sıraları şeklinde uzanır. Yükseklik birçok yerde 3000 metreyi bulur. Bunlar Bolkar, Aladağ ve daha az yükseklikte olan Tahtalı ve Binboğa dağlarıdır.
- c. Batı Toroslar: Antalya Körfezi'nin iki yanından Göller Bölgesi'ne doğru uzanarak birbirlerine yaklaşırlar. Ortalama yükseklik, 2000-2500 metredir. Körfezin batı yakasında Yanartaş, Beydağları, Akdağ, Elmalı, Boncuk,

Karancık, doğu yakasında Akçalı, Geyik, Dedegöl, Kuyucak, Erenler, kuzeyde Sultan Dağları, Karakuş Dağları yer alır. Torosların kuzeyinde “İç Batı Anadolu Eşiği” diye anılan Sultan, Murat ve Emir Dağları İç Anadolu, Ege ve Marmara bölgelerine uzanır.

AKARSULAR VE GÖLLER:

Akdeniz bölgesi sularının büyük bir bölümün Akdeniz'e gönderir. Beyşehir Gölü'nün suları Çarşamba Suyu ile Konya ovasına boşalır. Ayrıca sularını denize göndermeyen Burdur Gölü, Acıgöl gibi kapalı havzalarda vardır. Taşeli Yaylası'nın ve Bolkar Dağları'nın bir bölümünün Konya Ovası ile birleştiği yerde de yamaçlardan inen sular Konya Ovası'nın kenarındaki bataklıklarda sona erer. Teke yöresinin iç kesimlerindeki, Taşeli yaylasındaki geniş karst alanlar yüzeyde akıştan yoksun olmalarına karşılık, yer altı suları bakımından zengindir. Akdeniz'e dökülen akarsular batıdan doğuya doğru Dalaman Çayı, Koca Çay , Demre Çayı, Alakır Çayı, Aksu, Köprü Suyu, Manavgat, Göksu, Tarsus Çayı, Seyhan, Ceyhan ve Asi ırmaklarıdır. Bu sulardan Seyhan, Ceyhan ve Asi ırmaklarının kaynakları Akdeniz bölgesi dışındadır.

Akdeniz bölgesi göller bakımından zengindir. Başlıcaları Göller Yöresi'nde toplanmıştır ve en önemlileri çöküntü çukurlarının tabanında yer alan tektonik göllerdir. Bölgenin en büyük gölü olan Beyşehir Gölü, sularının fazlasını Çarşamba Suyu ile önce Suğla Gölü'ne oradan da Konya Ovası'na boşaltır. Çevresindeki doğal güzellikler nedeniyle oldukça turist çeker. Eğirdir ve Kovada gölleri kuzey-güney doğrultulu tektonik bir çukurluğa yerleşmişlerdir; birbirleri ile bağlantılıdır ve suları tatlıdır. Buna karşılık Burdur ve Acıgöl'ün dışarı ile bağlantıları olmadığı için suları tuzludur. Akdeniz bölgesinin batı kesiminde, bir krater gölü olan Isparta gölcüğü yer alır. Akdeniz'in batısı göller bakımından zengindir; ama doğusu bu bakımdan oldukça yoksuldur. Burada yalnızca küçük çaplı kıyı göllerine rastlanır. Torosların yüksek kesimlerinde bazı buzul gölleri de görülür.

İKLİM VE BİTKİ ÖRTÜSÜ:

Akdeniz bölgesinde gerçek anlamda Akdeniz iklimi görülür. Yazlar sıcak ve kurak,

kışlar ılık ve yağışlı geçer. Ama bölgedeki dağlar iklimin özelliklerini yer yer değişikliğe uğratar. Akdeniz bölgesinin güneyinde denizle, kuzeyinde ise Toros Sıradağları ile sınırlanması, iklimine özellik kazandırır. Toroslar, kuzeyden esen rüzgarları keser. Denizden esen rüzgar ise havanın ılık ve nemli kalmasını sağlar. Yıllık ortalama sıcaklıklar kıyı kesiminde 18 Yıllık ortalama sıcaklıklar kıyı kesiminde 18 ° C'ın üstündedir; bu sıcaklık iç kısımlara doğru yükseltinin artmasıyla biraz düşer. Bölgede yağışlar sonbahardan ilk bahara dek sürer. Kıyıda kışlar kısadır. Ocak'ta sıcaklık ortalaması 8°C-12°C arasında değişir. Temmuz'da ortalama sıcaklık 27°C-29°C arasındadır. Toroslara çıktıkça iklim değişiklik gösterir. Kışlar Toroslarda soğuk geçer, yağış yükseklikle birlikte artar. Yıllık ortalama yağış 600 mm'yi geçer. Yıllık yağış fazla olmasına rağmen yazlar kurak geçer.

Akdeniz bölgesinde bitki örtüsü, sıcak ve kurak geçen yaz aylarından büyük ölçüde etkilenir; bu nedenle kurakçıl bir özellik taşır. Mersin, defne, zakkum, kocayemiş, menengiç gibi maki türleri görülür. Makilere kıydan 700-800 metre yüksekliğe kadar rastlanabilir. Akdeniz Bölgesindeki yamaç ormanlarında 1200 metreye kadar yükselen kızılçamlar büyük yer tutar. Kızıl çamların arasında bazı meşe türleri görülür. 1200 metreden sonra kızılçamların yerini karaçamlar alır. Antalya ve Maraş arasında (Taşeli Yaylası dışında) Toros köknarları 2000 metreye kadar uzanır. Fethiye ve Maraş arasında görülen sedir ormanlarıysa ormanın üst sınırına kadar yaklaşır. Amanos dağlarında bölgenin başka tarafında görülmeyen kayın ağacına rastlanır. Akdeniz bölgesinde ormanın üst sınırı 2200 metrede sona erer. Bundan sonra yüksek otluklara geçilir. Çalı kümeleri, karlar eridikten sonra çiçeklenen otsu bitkiler ve yazın kurumayan çayırlar yaygındır. Göller Yöresi'ndeki ve Teke Yöresi'ndeki yüksek ovalarda ağaçlı bozkırlar görülür. Denize yakın Adana ve Hatay ovalarıysa bütünüyle bozkır görünümündedir. Akdeniz bölgesinin yerlisi olmadığı halde buraya uyan bitkilerden kaktüs, frenkinciri ve agavlar, bazı kesimlerde geniş alanlar kaplar.

NÜFUS:

Akdeniz bölgesinin nüfusu 1990 Genel Nüfus sayımına göre 7 milyonu aşmaktadır. Yüzey şekilleri nüfusun dağılımını büyük ölçüde etkiler. Akdeniz kıyılarında nüfus yoğunluğu yüksek değildir ve kıyı şeridi birçok yerde ıssızdır. Dağlık kesimler

arasındaki kalabalık küçük ovalarda halk tarımla geçinmektedir. Antalya ovasının batı kesimi ile Adana ovasının kıyı kesimi ise ıssızdır. Buna karşılık Adana ovasının İskenderun Körfezi kıyılarında nüfus yoğunluğu oldukça yüksek ama Akdeniz'in doğusunda denize dik inen yüksek kıyı kesimleri ıssızdır. Akdeniz bölgesinde kırsal alanlarda çoğunlukla toplu yerleşmeler (özellikle dağlık bölgelerde ve dağ eteklerinde) görülür. Bazı kesimlerde toplu yerleşmeler arasında dağınık yerleşmelere de rastlanır. Akdeniz bölgesinde yakın döneme kadar yaygın olan göçebeliğin son izleri de ortadan kalkmaktadır. Tablo – 7 'de bölge nüfusu ile araştırma yapılan il, ilçe ve köyün nüfus bilgileri karşılaştırmalı olarak görülmektedir. (Bkz. Tablo – 7) (Gelişim Hachette Ansiklopedisi Cilt.1)

TABLO - 7: SAYIM YILLARINA BAĞLI OLARAK YAPILAN BİR KARŞILAŞTIRMA					
YIL	TÜRKİYE	AKDENİZ BÖLGESİ	BURDUR İLİ	ÇAVDIR İLÇESİ	KAYACIK KÖYÜ
1950	20.947.188	-	136.555	-	-
1955	24.064.763	-	157.183	11.510	427
1960	27.754.820	2.874.388	179.514	13.644	470
1965	31.391.421	3.306.662	194.950	14.894	596
1970	35.605.176	3.834.064	210.335	15.932	516
1975	40.347.719	4.555.823	222.896	15.985	581
1980	44.736.957	5.257.808	235.009	15.471	622
1985	50.664.458	6.124.744	248.002	14.940	552
1990	56.473.035	7.026.489	254.899	16.205	384
1997	62.865.574	8.058.311	252.791	14.350	358

KAYNAK: DİE GENEL NÜFUS SAYIMI BİLGİLERİ (1950-1997)